

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICESCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

ABONAMENTUL:
Pe un an — — — — — 40 Lei.
Pe jumătate de an — — — — — 20 Lei.

Apare odată în săptămână:
DUMINECA.

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
Arad, Strada EMINESCU Nr. 25.
Telefon pentru oraș și județ Nr. 266.

Nr. 811/1925.

Circulară

către toți P. T. D. membrii ai Sinodului eparhial al diecezei Aradului.

Subsemnatul Consistor eparhial, ca organ legal, chemat a conduce afacerile diecezei în timpul de vacanță a scaunului episcopesc, convoacă prin aceasta, în sensul §§-lor 89 și 90 din Statutul Organic, sinodul eparhial ordinar al diecezei Aradului, la biserica catedrală din Arad pe

Dumineca Tomii, adică pe ziua de 26 Aprilie

a. c. la ora 10 dimineața, în care zi după terminarea serviciului divin, va urma deschiderea sinodului în sala mare a internatului diecezan de fete.

Aducându-Ți aceasta la cunoștință, Te poftim să iei parte la deschiderea sinodului și la ședințele, ce vor urma.

Arad, la 11 Aprilie 1925.

Consistorul ort. rom. din Arad.

Mihailu Păcățian,

protopop, ases. ref. cons. președinte.

Nr. 1210/1925.

Convocare.

Având în vedere dispoziția cuprinsă în §-ul 32 din Statutele fondului diecezan preoțesc, convocăm adunarea generală ordinară a fondului diecezan preoțesc la ședință pe Sâmbătă înainte de Dumineca Tomii la orele 10 a. m. în localitatea Consistorului nostru de aici.

La adunare sunt poftiți a lua parte toți protopresbiterii tractuali și delegații preoțimeii, câte doi din fiecare tract protopopesc, aleși membri în adunare.

Arad, la 6 Aprilie 1925.

Consistorul eparhial ort. rom. din Arad.

Mihailu Păcățian, m. p.
protopop, ases. ref. cons. președinte.

Predică la învierea Domnului

„Hristos a înviat din morți, cu moartea pe moarte călcând și celor din mormânturi viață dăruindu-le“.

Troparul Praznicului.

Iubiți creștini!

Ziua învierii Domnului și Mântuitorului nostru Isus Hristos, a cărei pomenire o prăznuim astăzi, este cea mai frumoasă și cea mai sublimă sărbătoare; este regina zilelor, cununa și sărbătoarea sărbătorilor „care a făcut-o Domnul să ne bucurăm și să ne veselim într'ansa“.

În locul amintirilor de doliu și de durere din săptămâna patimilor, astăzi pretutindenea fețe înseninate de bucurie sufletească. În sfintele biserici pline de credincioși evlavioși, îmbrăcați în haine de sărbătoare, resună cântările melodioase și de laudă, cari vestesc bucuria zilei de astăzi și înalță sufletul omului la viață ideală. Credincioșii se întimpină unii pe alții cu salutarea de bucurie „Hristos a înviat!“

Soarele cu aerul proaspăt de primăvară, câmpiile, pădurile, văile și dealurile înverzite, grădinile cu pomii înfloriți, muta înviere a naturii cu taina puterilor nevăzute, — toate au îmbrăcat astăzi haină de sărbătoare și toate ne strigă: „Hristos a înviat!“ — „Plin e cerul și pământul de mărirea lui!“

„Acum toate de lumină sau umplut, și cerul și pământul, și cele de desubt; deci să sărbeze toată făptura învierea lui Hristos întru carea s'a întărit“. (Canonul Paștilor).

„Bucuratu — s'au învățăceii, văzând pe Domnul“ — zice evangelistul Ioan (c. XX. v. 20).

Deci să ne bucurăm și noi și să mulțumim lui Dumnezeu, pentru că ne-a învrednicit a ajunge această luminată zi a învierii Domnului.

Scopul măreț al morții și învierii Dom-

Vezi „Învierea“ publicată de subsemnatul în „Biserica și Școala“ Nr. 13—1923.

nului a fost și este mântuirea noastră din robia păcatelor și moștenirea vieții de veci.

„Hristos pentru noi oamenii și pentru a noastră mântuire s'a pogorât din ceriu și s'a întrupat dela Duhul sfânt și din fecioara Maria și s'a făcut om și s'a răstignit pentru noi și a patimit, s'a îngropat și a înviat a treia zi după scripturi“.

Nașterea Domnului este sărbătoarea înorii firii omenești; iar învierea Domnului este sărbătoarea mântuirii noastre din robia păcatelor și a înorii credinței în nemurire și dreapta răsplată a lui Dumnezeu.

Lucrarea mântuirii noastre începute cu nașterea Domnului, astăzi s'a îndeplinit prin învierea s'a din morți. Astăzi ne simțim mai aproape de Dumnezeu, de nemurire. Ni s'au deschis ușile raiului și calea vieții vecinice.

„Prăznuim a morții omorâre, a iadului sfărâmare și începătura altei vieți vecinice“.

(Can. Paștilor).

Cel ce cu moartea pre moarte a călcat, va dărui viață și celor din mormânturi.

„Eu sunt învierea și viața — zice M. Hristos — cel ce crede întru mine, de va și muri, viu va fi“.

Astăzi sărbăm biruința crucii Domnului asupra morții și viața răsărită din mormânt prin înviere.

Astăzi prăznuim triumful adevărului și dreptății asupra păcatului. Adevărul nu se poate ucide.

Astăzi prăznuim înoirea credinței și nădejdei în viața de veci și în dreapta răsplată alui Dumnezeu, care pe cel păcătos îl va osândi, iar pe cel drept îl va preamări, adecă pe fiecare după faptele sale.

Coroana credinței este iubirea lui Dumnezeu și a deapropelului.

Sf. Ap. Pavel zice: „De ași avea toată credința încât să mut și munții, iar iubire nu ași avea, nimic nu sunt.“ (I. Cor. 13. 2.)

Credința, nădejdea și iubirea, din cari isvorește adevărul și dreptatea — sunt cele mai mari daruri și bunătăți sufletești de cari ne-am învrednicit prin învierea de a treia zi a Domnului și Dumnezeului nostru Isus Hristos; aceste bunuri sunt izvorul vieții noastre; ele au fost țaria bisericii noastre și a poporului român în trecut și tot ele vor fi garanția cea mai puternică și pentru viitor.

Aceste daruri și bunuri sunt temelie organizației sociale, începând dela familie până sus la Stat. Fără ele nu este libertate, frație-tate și egalitate, și fără ele nici când nu se va putea restabili echilibrul social spre în-

destulirea tuturor, ori cât de bune legi s'ar aduce, pentru că îndreptarea tuturor lucrurilor, trebuie să emaneze din launtrul nostru.

Aceste virtuți creștinești nobilitează sufletul, sfințește suferințele și vindecă ranele; înalță pe cel căzut, mângâie pe cel năcăjit, îndreaptă pe cel rătăcit.

Numai creștinul adevărat e ca pace să facă cu adevărat operă de sacrificiu pentru binele obștesc.

Aceste virtuți creștinești ne-au dat pe sfinții apostoli și mucenici, cari pentru credința și dragostea lui Dumnezeu și a deapropelului și pentru nădejdea învierii și răsplatei lui Dumnezeu au suferit de bună voie moarte de mucenici; ne-au dat pe mecenafi, cari și-au jertfit avutul și rodul ostănelor lor pentru binele obștesc.

Aceste virtuți au însuflețit și au dat curaj soldatului român să aducă suprema jertfă de sânge pentru înfăptuirea idealului național, pentru patrie și tron.

Aceste virtuți ne procură pacea și liniștea sufletească, care a este baza fericirii noastre.

Tot aceste virtuți creștinești ne luminează mintea și ne dau putere, ca să ne putem lupta contra tuturor prorocilor mincinoși, cari — mai ales în zilele de astăzi, — caută, prin otrăvirea sufletelor cu învățături rătăcite și primejdioase, să micșoreze puterea morală și să turbure conștiințele oamenilor și prin acestea să despartă sufletul poporului de biserica străbună și de corpul națiunii române, ca demoralizându-l și răpindu-i sufletul românesc, să-l înhameze la jugul străin.

Prin aceste virtuți creștinești, Dumnezeu a pus soartea noastră în mâinile noastre. Rezultatul lor atârnă dela felul cum le vom ști desvolta și întrebuința.

La marile daruri și bunătăți, de cari ne-am învrednicit prin învierea Domnului, vom putea ajunge numai prin credință nădejde, prin dragostea lui Dumnezeu și a deapropelului, prin păzirea legii lui Dumnezeu și prin viețuirea după învățăturile M. Hristos, prin viață adevărat creștinească, adecă prin muncă cinstită și fapte bune.

Trebuie să omorăm în noi obiceiurile rele, să scoatem din cugetele și inima noastră buruenile păcatelor, pentru că numai într-o inimă curată va putea sălășlui virtutea.

Dumnezeu — făcătorul ceriului și al pământului să stăpânească toate cugetele, toate simțirile și toate faptele noastre. Să luăm Duh sfânt, ca să înviem în Hristos.

„Dacă Dumnezeu așa ne-a iubit pe noi, și noi trebuie să ne iubim unii pe alții... De iubim unul pe altul, Dumnezeu întru noi petrece și dragostea Lui desăvârșită este întru noi”. (I. Epistola a sf. ap. și ev. Ioan, c. 4.)

Deci: Să ne luminăm cu sărbarea și unii pe alții să îmbrățișăm, să zicem fraților și celor ce ne urăsc pe noi; să iertăm toate pentru înviere și așa să strigăm:

„Hristos a înviat din morți cu moartea pre moarte călcând și celor din mormânturi viață dăruindu-le”. Amin!

Mihaiu Păcățian.

† Romul Nestor.

În dimineața zilei de 8 I. c. a trecut la cele eterne profesorul Institutului nostru teologic, *Romul Nestor*. Lovitură ireparabilă pentru familia răposatului, pierdere grea pentru școala noastră superioară și intristare pentru toți cei ce l-au cunoscut. Germeii morbului neîndurător îi purtă în sine de câțiva ani, de pe timpul, când a fost nevoit să se refugieze din Cenadul rămăs sub stăpânire ungurească, totuși abia de vre-o două săptămâni se știa de agravarea boalei, care de astădată nu a mai cunoscut iertare și a dus la desnodământul fatal.

În cele următoare dăm câteva date din viața și activitatea rodnică a răposatului.

Născut la 27 Maiu 1864 în comuna Bata, jud. Caraș-Severin, din familie de învățător. Studiile primare le-a făcut în Lipova, iar cele secundare în liceul din Arad și Brașov. Științele teologice le-a absolvat la Seminarul nostru teol. și le-a complectat ca bursier al Eparhiei la facultatea teologică din Cernăuți. După terminarea studiilor univ. a funcționat ca prefect seminarial și profesor provizor, practicant și secretar suplimentar la Consistorul Eparhial. În anul 1896 trece în comuna Cenadul-unguresc unde servește în calitate de capelan și mai apoi paroh până la 1920. În acest an este ales ca profesor la catedra de teologie pastorală dela Institutul nostru teologic, în care calitate a funcționat până la sfârșitul vieții sale. Ca paroh în Cenad a îndeplinit și funcțiunea de catihet la școlile secundare din Seghedin și Macău precum și cea de preot penitențiar la temnițele din Seghedin.

În tot timpul activității sale a dovedit zel statornic și dragoste adevărată față de neam, Biserică și instituțiile ei. Ca păstor sufletească în parohia Cenadului a știut să susțină în cre-

dincioșii săi iubirea de neam și Biserică, pregătindu-i pentru ziua cea mare a înfăptuirii idealului nostru național. Din aceasta cauză în momentul realizării aspirațiilor naționale a trebui să se refugieze dinaintea urgiei stăpânirii dușmane.

La catedră ș-a îndeplinit datoria până în momentul extrem, până când morbul l-a doborât și l-a despărțit, de astădată pentru totdeauna de elevii săi, pe cari îi iubea ca pe fii săi și de cari era iubit ca un adevărat părinte precum și de colegi, cu cari a conlucrat în totdeauna în cea mai desăvârșită armonie.

Corpul profesoral dela Institutul teol. și Școala norm. diecezană a dat următorul anunț funebral.

Cu profundă durere aducem la cunoștință, că iubitul nostru coleg

ROMUL NESTOR

presbiter, profesor titular definitiv, deputat sinodal

a încetat din viață Miercuri, la 8 Aprilie a. c., în al 61-lea an al etății și al 34-lea al activității sale pe teren bisericesc și școlar.

Prohodul se va oficia Vineri, în 10 Aprilie, la orele 10 a. m., în biserica Catedrală, de unde osămintele adormitului în Domnul vor fi transportate și așezate spre odihnă vecinică în cimiterul de sus.

Odihnească în pace!

Arad, la 8 Aprilie 1925.

Corpul profesoral dela Institutul teologic și Școala normală ort. rom. din Arad.

Floriile, patima și învierea Domnului.

Când ne gândim la Florii, toată ființa noastră zvăcnește de mulțumire. Atâtea amintiri se ridică iar vii din adâncul nostru în aceasta sfântă zi. Ea vine odată cu trezirea vieții pe pământ, după lunga amorțire a iernii. Învierea acesteia ne câștigă și pe noi și intrăm în ziua Floriilor însoțiți de această trezire care ne face să gustăm viața mai din plin.

Bucuria frumoaselor amintiri ale serbării, adăogată cu toată tresăltarea din jurul nostru, face că această zi ne e deosebit de scumpă. Slujba acestei zile e mai veselă, fiindcă e cu ramuri de salcie. Că ele în mână, ne simțim în tovărășia vechilor locuitori ai Ierusalimului, care au întâmpinat pe Mântuitorul cu ramuri de finic. Noi suntem datori să nu lăsăm să se stingă duiosel amintiri, și tocmai făcând aceasta, simțim pe tăcute că suntem la datoria noastră și ne-am înfrățit cu acei care strigau odată *Osana!* acum 2000 de ani. Alcătuim cu ei un singur alai și inimile noastre se deschid la bucuria care a fost în acea zi.

Dela sărbătoarea Floriilor, începem a ne aduna în fiecare seară la biserică, în toată săptămâna Patimilor, și această adunare are un farmec deosebit, deși

lumea de azi e mai rece în gustarea sfintelor amintiri. Dar acel ce simte, nu se lasă turburat de moliciunea sufletească din jurul lui, ci el să întovărășește cu acei care simt ca dânsul și ia parte cu toată cuviința la întreaga podcăbă a serbării și la tot cursul celor ce urmează.

Acei care uită de acestea și trăiesc ca și cum aceste sărbători n'ar fi pentru ei, au ceva care a murit în ființa lor. Într'ânsii s'a șters o parte din frăgezimea și dulceața vieții moștenite, și în locul acestora, au primit în schimb uscăciunea vieții de cârciumă de cafenea, de berărie și de club, în care ființa omului se toropește, fiindcă simțirile înalte nu pot crește și nu se pot hrăni în asemenea locașuri, care, când nu sunt ale stricăciunii, sunt în orice caz ale lenii și ale pierderii de vreme.

Ferice de acela care n'a lăsat s-ai răpească odorul sfintelor amintiri și care, la astfel de clipe, se ridică cu fruntea luminoasă și cu chipul voios, trăind din toată mireazima pe care vremurile au adus-o pâună la noi. *Acela va fi ca un pom răsădit lângă izvoarele apelor, carele rodul său va da la vremea sa; și frunza lui nu va cădea, și toate oricâte va face vor sporii.* (Psalm. 1, 3).

II.

Dar dacă toată încunjurimea firii și toate amintirile din vechi stărnesc această bucurie în omul care nu și-a pierdut legătura cu trecutul, de ce oare are și el încă și mai mult decât amortirea celorlalți? De ce oare chiar și el are fiori de durere, când trece cu mintea de pasul acestei serbări și privește la desfășurarea celor ce au mai urmat cu Domnul Hristos, după alaiul cu care a fost primit la ziua Floriilor? De ce, străbătând cu mintea faptele oamenilor din aceste zile, se umple de gânduri posomorâte și de scârbă?

Din pricină că în aceste zile, omul se ivește în una din cele mai cumplite înfățișări ale lui... În acelaș oraș, a fost cu puțință că oamenii, care au primit de Domnul cu însuflețire, după cinci zile să strige: *la-! la-! răstignește-! la-!* Fapta aceasta aruncă o foarte tristă lumină asupra stării omului și ne face să ne cutremurăm de sălbăticia care se poate ascunde într'insul... Într'o clipă oarecare, omul se găsește pe culmea în care-și revarsă sufletul lui către altul, în clipa următoare se scoboară în adâncul urii, rupând toată puntea spre iubirea și trăsăltarea curată pe care a avut-o mai înainte.

Sunt scriitorii cari spun: El nu! cei care au strigat împotriva Mântuitorului nu sunt tot cei care l-au primit. Cu toate acestea nu trebuie să ne minunăm dacă au fost tot aceia. Mulțimile așa sunt. Trec iute dela una la alta. Cum vezi valul, că odată se suie și apoi iute se scoboară în adânc, așa e și cu valurile de oameni. Sunt cele mai nestatornice ființe. Așa e omul când îl iei singur, dar încă atunci când îl iei cu grămada și unde îndrăznește și mai mult, fiindcă fiecare se simte la adăpostul vecinului și nu se mai teme de răspunderea care-l apasă când e singur! Vitejia mulțimii e vitejia lașității. Dar așa e. Omul e viteaz, fiindcă îi dă mâna. Rar e omul viteaz prin însuși sufletul lui, când și singur fiind, arată același suflet hotărât și nedomolit.

Charles Diehl, cunoscutul bizantinolog francez, scrie în unul din volumele frumoasele sale lucrări *Pages byzantines* despre un personaj din familia

impărătească a Bizanțului, care era un bărbat înzestrat cu mari calități, din acelea mai cu seamă care vrăjesc mulțimea, precum vitejia, îndemânarea, istețimea, îndrăzneala, calitățile prin care, dacă le ai, mulțimea nu-ți bagă în seama nici păcatele care pot sta alături. Și era acest bărbat copilul resfătat al mulțimii bizantine. Și totuși acest alintat a murit schinguit și batjocorit de mulțime pe străzile Constantinopolului, purtat călare pe un măgar.

E de ajuns să începă unul fapta rea. Iute se gălesc alții care să-i urmeze. Mai cu seamă când individul simte când în mulțime domnește cutare curent, atunci dorul de a o lungeși ispitește pe individul răzleț să îndrăznească a face și el ceva, nu că i-ar plăcea s'o facă, dacă ar fi singur, ci pentru a se trufi că mulțimea îl aprobă.

Aceasta e o deșărtăciune a omului și o găsim tare înfiptă în psihologia lui.

Așa a fost și cu purtarea mulțimii din Ierusalim față cu Mântuitorul. E cu totul în felul acelei mulțimi de a fi făcut astfel.

De aceia cine privește Patima Domnului, se umple de întristare, gândindu-se și la acest blăstăm al ființei omenești, că este atât de nestatornică în bunele ei porniri și poate trece ca fulgerul dela o stare la alta. În adevăr, în astfel de împrejurări, omul nu se arată om, ci fiară, adică ființă care stă căzută în prada instinctelor. Nu picurățile înalte ale culturii și ale minții ascuțite îl stăpănesc, ci poftele sălbatece care-l pot cuprinde într'o anumită clipă și pe care cei meșteri au știut să le dezlănțuiască.

Și să nu ocărăm numai mulțimile că sunt astfel. Chiar și oamenii luminați sunt duși de curent; nu-și păstrează stăpânirea asupra lor și grăiesc, în astfel de împrejurări, ca niște desăvârșiți analfabeți. *Gustave le Bon* spune în unul din volumele sale că în timpul marelui revoluțiuni franceze, în tribunalul care a osândit la moarte pe regele Ludovic XVI, era și un bărbat de seamă care era de partea regelui. Când la vot, a votat pentru uciderea lui. Când s'a întors acasă, a spus frângându-și mâinile: „Vai de mine! ce-am făcut! ce-am făcut!”

Iată, aceasta e o deplină istorie a omului. Cerețaiți-vă singuri și veți descoperi cu groază despre voi înșivă că săriți prea iute dela una la alta. Ați primit binefaceri dela oameni, ați luat cu bucurie ajutorul lor la vremea grea și vi se părea că n'aveți să uitați fapta niciodată și făceați tot felul de făgăduințe. Și trece câțeva vreme, starea ta se schimbă, se îndreaptă, dar uiți cu totul pe cel care ți-a făcut bine. Nu sari pentru dânsul când are el nevoie. Ceva nu-ți place la el, și îndată îl osândești. În clipa aceea, dacă-ți aduci aminte: „Vai asta e omul care m'a scăpat în cutare împrejurare!” atunci te îngrozești că ai putut ajunge la atâta nesimțire și neuitare!

Ei, toți suntem așa. E cumplită starea aceasta a noastră, și dacă am descoperit-o, datori suntem să strigăm cu cuvintele vameșului din evanghelie: *Dumnezeule, milostiv fii mie păcătosul!* Și în al doilea rând, trebuie să căutăm mijloacele de a ne îndrepta.

III.

Dar cum?

Aici e greul vieții noastre. Cu puterile noastre n'o facem. Câte frumoase sisteme de cugetare nu s'au născocit ca să-l facă pe om bun, și el numai părul și-l schimbă, dar ajunge la chipuri ale răutății

mai cumplite decât cele văzute până acum. Tot privind la șirul Săptămânii Patimilor și la încheierea ei, vom căpăta buna învățătură pentru a găsi leacul.

Mântuitorul Hristos a trecut prin încercarea aceasta, că a văzut mulțimea primindu-l cu tresăltarea, și apoi hulindu-l. Și noi găsim că această hula ne-o aruncăm noi înșine. Căci suntem plini de inimă uneori și fiare a două. Suntem oameni poftitelor și culegem dela cei din jur, nu stăpânirea de a alunga dela noi, ci îmboldirea de a le săvârși încă și mai mult după gustul altora.

Singurul leac este Acel care a biruit și împotriva Patimii de pe Golgota. Oamenii atâta s'au priceput și atâta au făcut. Și pe noi oamenii atâta știu să ne învețe. Dar Mântuitorul a înfrânt Golgota, a înviat. El este singurul care poate clădi și în noi cetatea împotrivirii. Numai în fierbințala simțirii religioase omul se ridică pe sine mai presus de el însuși și mai cu seamă în fapta urmării lui Isus Hristos. Cuvintele sale dela Sfântul Ioan (15, 11) *fără de mine nu puteți face nimic*, sunt un mare adevăr.

Omul atârnă prea mult de el însuși, ca să poată face ceva împotriva apucăturilor lui, dela el însuși. În supunerea către Isus Hristos însă, omul încearcă cu sine fapta minunată că descopere în sine puteri de înfrânare necunoscute. Acestea îi vin de acolo că el nu mai este mărginit numai la zăcămintele acestei lumi, numai la cât găsește el pe acest pământ, ci culege din mijlocul veșniciei și al nemărginirii.

Omul religios e o taină, dar o realitate. În el înviază ceva. Este o ființă trecută din moarte la viață.

Cu astfel de ochi trebuie să privim noi Săptămâna Patimilor. Ea este drumul propriei noastre vieți. Și dacă nu băgăm de seamă că încercăm o asemenea pustiire, ea este însă ascunsă în noi. În ființa noastră e jaf și amar. Suntem izbiți de stărpiciune. Puterile noastre se secătuesc. Numai Hristos ne poate face să înviem, și abia atunci să ne dăm seamă de primejdia în care ne aflăm.

Străbateți cu astfel de gânduri Marea și Jalnica Săptămână, și veți găsi că multe sunt de plâns și în noi, și numai urmând pas cu pas viața Domnului, în cugetare și în faptă, vom da de luminișul în care, tresăltând de bucuria învierii Domnului, să tresăltăm de fericirea că am putut învia și noi... *Că din moarte la viață și de pe pământ la cer Hristos Dumnezeu ne-a trecut pre noi.* (Canonul învierii, oda 1).

(Biserica ortodoxă.)

Archim. Scriban.

Meditațiile misiunilor sacre.

Intellectualii arădani — per eminentiam ortodoxi — avură ocaziune să asculte în zilele de 2—5 a l. c. pe „cel mai mare predicator unit”. Cu aceste cuvinte de superlativ categoric fuse atras publicul românesc să-și îndrepteze pașii spre bisericuța unită din fața reședinții episcopiei noastre în acele patru zile cât timp ținură „misiunile sacre” conduse de Sf. Sa Canonicul Dr. I. Coltor din Blaj. — Și fără insistata reclamă ce se făcuse, m'ăș fi grăbit să nu intrelas această rară ocazie de a asculta pe „cel mai mare predicator” al ori cărei confesiuni, cu atât mai vârtos pe acela al fraților noștri de un sânge, despre cari

am firma convingere că numai vremelnic se depărtară dela dreapta credință a moși-strămoșilor noștri comuni. Ascult cu plăcere predici rostite în limbi străine și nu de „cel mai mari”; cum n'ăș ascultă una rostită în limba dulce a graiului românesc!

Templul greco-catolic ori cât de mic în aparență, având două coruri spațioase, e desul de încăpător. Conducătorii-aranjori foarte prevăzători s'au îngrijit ca publicul să poată asculta șezând, așa că naia atât cea rezervată pentru bărbați cât și cea pentru femei era împodobită cu rânduri de scaune, cari se ocupau mereu de oaspeții poftiți. Credincioși băștinași plasați în strane, publicul „chemat” adăpostit pe scaunele din naie și corurile țicsite de elevii și elevele școlilor noastre — îți fac plăcută impresie de a vedea și a te bucura văzând *intellectualii* români adunați în biserică nu „oficial” cum se face la serbările naționale, ci pur și simplu pentru a *ascultă* cuvântul lui Dumnezeu prin gura preotului fie el chiar unit. Privind publicul ce așteptă vorbind sfios, fără gălăgie, despre daravelele lor — pieptul mi-se umplea de speranțe: iată și românul intelectual ridicat pe treapta celui din apus, care știe să se însufiețască, știe să se *spiritualizeze* și prin cuvântul ieșii din gură preoțească! Progres mare.

Fete ce nici măcar la Tedeumurile din Catedrală nu se arătasera până aci, apăreau în tinda acestei biserici și după-ce și roteau ochii străin prin nala femeilor, cu pași nesiguri și cu mișcări stângace se îndreptau către vre-un scaun răzimat la braț de părintele-prota să nu alunece cumva să se facă și mai caraghios din ce este.

„Nefericitul ăsta par'că de când ieșise de pe băncile liceului n'a mai intrat în biserică”, observai, așa ca să fiu auzit de cei din juru-mi.

„Mișcările-l vădesc că și acolo va fi făcând v.e-o clasă două, căci prea pare neumbat în astfel de „locale” — vorba lui — observă cineva alături.

Șoaptele, care în urma așteptării de o jumătate oră primiră un timbru mai marcat, deodată încetează și toți își îndreaptă privirile spre un preot mai mărunțel de statură ce intrase într'ă rasă și o fizionomie proaspăt „rasă”, vădind un caracter de sânge pur „popistășesc” — vorba bătrânilor neamului nostru. După ce făcu două mătenii executate cu vioiciunea și scuturătura caracteristică catolicilor de sânge pur, se strecoră în sfântul altar ca îmbrăcând peste rasa străină un patrafir ortodox, să se urce spre amvon în tactul ritmului troparului „Iată mirele vine”...

Atinși puțin în modestia noastră tradițională, ne îndreptăm spre cuvântător cu o neîncredere, ce însă după introducerea nimerită, limbagiul corect și apoi în urma imaginilor ce ni-le evocă atât de plastic din epopeea muntuirii noamului omenesc — se risipește și întreaga scenărie de mai nainte nu mai ne pare meșteșugită, ci pornită dintr'o inimă ce intradevăr bate pentru Domnul. Cuvintele ies din gura părintelui

Coltor colorate și parfumate; palmierele și mirezmele Orientului se sorbesc din partea publicului cu o poftă caracteristică plămânului sănătos ce fusese nevoit a trage timp mai îndelungat duhoarea camerei închise și intrat de odată între ramurile unei tinere pădurici de brazi negrii cu verdeața lor... soarbe cu nesațiu.

Scene din viața pământească a Mântuitorului, prezentate cu o adevărată artă ce poate fi spră lauda ori căruil dramaturg, trec pe 'naintea ochilor sufletești ai auditorului cu atâta plasticitate și claritate, încât atunci când ochii orbului de pe treptele templului din Ierihon „Vartimeiu, fiul lui Timeiu”, atinși de degetele Mântuitorului își primesc globurile ochilor cari îi lipseau din naștere și se umplu de lumină radiată din privirea Celui Mai Înalt, — și ochii ascultătorilor se umplu de lacrimi văzând în fața lor nemărginita bunătate a Mântuitorului. Bunătatea lui Cristos a fost subiectul întâiei meditații, iar p. Coltor nu vorbește despre bunătatea Lui, ci *ni-a arată* zugrăvinduo cu o artă erudită în scene scoase din sf. Evanghelie din care mai bine s'a evidențiat bunătatea Fiului lui Dzeu.

În meditația a doua a lăsat să treacă dinaintea noastră întregul calvar al patimilor Mântuitorului, început în grădina Olivilor prin sărutul lui Iuda și terminat prin sărutul trupului rece atârnat pe crucea de pe Golgota, sărut depus de Maica Sa divină. Ca o urmărire firească, meditația a treia, va cuprinde ca subiect Maica Dlui arătată ca umilintă desăvârșită, puritate virginală și mama noastră a tuturor ilustrând cu exemple prezentate atât de intuitiv, cu atâta putere dramatică, încât cu o forță artistică pornesc sentimentul în largul lui. Cu ochii încă uzi de lacrimi, ce se strecurară printre pleoape la vederea scenelor prezentate atât de vii, publicul se depărtează cu cuvintele: frumos, foarte frumos! Ba măneci exclamă cineva coborând treptele: „lucruri cunoscute însă le știe prezența atât de frumos, foarte frumos”!

Îi ascultam pe cei ce-și dădeau părerile, chemați și nechemăți, toți fredonau par'că refrenul: frumos, foarte frumos. Nu mă prea mulțamea acest „*frumos, foarte frumos*”; lasă că *frumosul* e menită *arta* a ni-l procura, ori poate de când *Culte*le se deslipiră de Instrucții și se căsătoriră din nou cu *Artele*, doar n'a devenit *Cultul* tată bun al fiului consoartei lui de a doua forțată?

Abia așteptăm finala meditațiilor. Oare se vor termina *tot numai* cu acest refren pur al sentimentului, ori tocmai în meditația finală se va trece cu un avânt tot atât de puternic pe terenul mai înțelenit: *al voinții*?

Subiectul meditației a patra și totodată a celei din urmă a fost necesitatea mântuirii sufletului. „Ce am făcut de voi câștiga lumea întreagă și-mi voi pierde sufletul” sunt cuvintele începătoare, întrebarea la care mereu revine pentru a ajunge la concluzia că Mântuitorul *și-a dat totul* pentru noi; a suferit tru-

pește și sufletește pentru noi, iar noi ce-l dăm Lui în schimb? Nu cere mult dela noi, atât: să ne curățim sufletele în cari să poată intra El ca unica mângăere a noastră. Să *suferim* ceva cât de puțin și noi pentru El! Să *facem* și noi ceva pentru Dânsul!

Ajungând oratorul la această concluzie, ziceam întru mine: ei iată-ne acum trecuți în domeniul în care voința e mai mare. Aici sentimentul e mic, trebuie făcut mare, trebuie trecut în *voință* ca să se facă *faptă*! Aici nu mai ajung ochii lacrimați, aici să se vădească mușchii întinși, frunțile ridicate, ochii ce radiază biruință, pumni încheștați ce denotă voința: vreau și va fi! Semne extreme cari marchiază că ascultătorii *vor face* aceea ce ochii împăenginiți de lacrimi garantează că *simt numai* în acest moment al desfășurării artistice.

Înima îmi începuse să bată, așteptând desfășurarea tot așa de măiastră în ce privește înduplecarea voinții: a suferi pentru Cristos! Mântuitorul s'a dus iarăș la Tatăl, ne-a lăsat în urmă-l: Biserica Lui. Aceasta numai atunci e întradevăr a Lui, dacă trece prin acele prin ce El a trecut. *Biserica trecută prin Vinerea dureroasă a patimilor ca să se deștepte în luminoasa Duminecă a învierii!* Biserica Lui! Preotul Lui! Această punte o credeam ridicată din partea oratorului, ca să putem pași pe terenul voinții de pe cel al sentimentului.

Părintele Coltor a rămas însă și pe mai departe tot pe terenul mai ușor de parcurs al sentimentului *mișcat prin arta* arangerii cuvintelor, compunerii frazelor și o modului de prezentare plastică a icoanelor... Înduplecarea voinții, reclamă mai mult decât atât. Cere înainte de toate o *simțire nemăiestrită*. Lacrimază tu! Atunci văd că simți. În acest caz nu mai plâng cu tine, ci te ajut, faci! Aici nu mai ajunge arta. — Câte lacrimi se varsă în teatre, câte oftări se înădușe la reprezentările cinematografele, toate sentimente, provocate de artă. Pentru a *urma* pe Cristos, *nunumai a simți* scene din viața Lui, se recere mai mult decât artă. La aceasta se recere o personalitate străbătută în toate părțile ei, în toți nervii, de *credință* nefățărită în El, *ca realitate*. Realitatea ce trăește în tine, realitate clădită în inima ta prin munca în patimi și suferinți a moși-strămoșilor tăi, realitate ce prin toate umilirile, năpastele și nefericirile ce au dat peste tine, avându-o în tine, oricât de târziu dar te-a dus la biruință! Realitate ce tu o poți adevăra cu aceea ce ți-e mai scump: *viața de suferinți plină a moși-strămoșilor tăi*. Biserica ta și neamul tău îți fac real pe Mântuitorul și aztăzi după XX de viacuri! Credința în El nu ți-o vinzi pentru nimic în lume, *facând* nu numai rostind: ce-mi ajunge lumea de-mi pierd sufletul?

Biserica noastră nu are orduri a căror membrii în vinerea patimilor să biciuiesc pentru a suferi pentru Cristos, Biserica noastră ca întreg și și ca parte *a suferit* în decursul veacurilor. Ea n'a avut reprezentanți cu „trei coroane puse una peste alta” (vorba lui Eminescu) cari înconjurați de armate porneau războaie ce țineau decenii, ea umilită, capii ei săraci, maltratați, patriarhi scoși din reședință și aruncați pe drumuri, ierahii batjocoriți și răstigniți, preoți omorâți nu în acele veacuri ale întunerecului, ci azi în secolul luminilor! Care biserică a suferit, a pățimit pentru Domnul? Care e preotul suferinții, preotul lui Cristos? Biserica orto-

doxă... preotul ortodox... român ortodox... ortodox român...

Așa-mi dăpănam gândurile în timp ce părintele Coltor țineă tot la ale lui: storcea lacrimi cu istorisirea detaliată, măiestrită, artistică a patimilor nevrăstnicilor Laurențiu și Agnes, tinerului ostaș Sebastian I, și al II., bătrânilor Policarp și Paucrațiu, apoi a preoților misionari de prin Iaponia și Congo ca să termine printr'un apogeu adus „acelora ce și azi suferă pentru noi”: călugării ordului pasionist pe cari a avut ocazia a-i vedea biciuindu-se într'o mânăstire din Franța.

Ce depărtase între noi părinte Coltor! Cum să vedea din fața și privirea Sfinției Tale că tot ce spuneai atât de frumos, răsună frumos și prin inima Sfinției Tale, dă frumoase ecouri, dar nu bate aceea inimă.

Preotul ortodox niciodată nu a urmărit scopul de a stoarce lacrimi din auditor prin exemplificări plastice scoase dintr'un mediu cu totul străin de neamul lui, a știut însă se simtă nefățărît prin ce a putut îndupleca voința la fapte. Preotul ortodox nu a vorbit frumos, ci a făcut. În inima lui, Hristos a trăit fără a fi nevoie să se facă simțit prin mijloace din domeniu străin: artă. El dela simțire s'a știut ridică la fapte. Urcați-vă la noi! În drum spre noi poate vă va crește și vouă mustața și barba podoaba externă a preotului ortodox moștenită și aceasta direct dela Mântuitorul prin Apostoli și moși-strămoșii noștri comuni. *Grăbiți, până ce vă așteptăm!*

Arad, la 7 Aprilie 1925.

Prof. C. Turicu.

INFORMAȚIUNI.

Expoziție de pictură. În 16 Aprilie a. c. se va deschide în „Palatul Cultural” din Arad, *expoziția de pictură* în olei, acvarele și artă grafică, a destoinicului prof. și pictor: *Teodor Dumbrăveanu*, dela inst. scl. norm. ort. rom. din Arad.

Peisagele, portretele executate după metoda picturii moderne și frumos încadrate, se pot vedea zilnic în „Palatul Cultural” dela 16—28 Aprilie a. c. orele 10—1 și 3—7.

Iată ocaziunea de a ne împodobi locuințele cu obiecte de valoare artistică.

Recomandăm publicului românesc și special domnilor deputați sinodali, cari vor veni la Arad, să'l sprijinească.

AVIZ. Cu onoare aduc la cunoștință onoratului public și autorităților bisericești, că în Arad, str. Românului Nr. 7, am deschis un *birou tehnic de arhitectură; construiesc orice planuri de casă, școli și biserici* împreună cu devizele (preliminare) lor, mai departe execut colajonări de toffelul de lucrări de zidiri și întreprind toffelul de lucrări tehnice, clădiri etc.

Cu stimă:

Teodor Cioban,
arhitect.

BIBLIOGRAFIE.

Teodor Murășanu: *Cioburi de oglindă.* „Biblioteca Semănătorul” Arad, No. 62—63.

Tânărul scriitor ardelean Teodor Murășanu pe care îl întâlnim des în paginile revistelor „*Tara-Noastră*” și „*Consânziana*” din Cluj, și-a adunat în acest volum o samă dintre bucățile sale în proză. Sunt între ele scene bine prinse din viața satelor noastre. În multe pagini găsim priveliști mișcătoare de viață ardelească din timpul războiului, care ne-a adus desrobirea.

Scris limpede și fără pretenții, volumul „*Cioburi de oglindă*” se poate comanda dela librăria diecezană din Arad. Prețul Lei 10.

Prof. Horia Teculescu: *Scriitorii ca luptători pentru unirea neamului.* (Biblioteca Semănătorul Arad, No. 64. Prețul 5 Lei).

Tânărul profesor Horia Teculescu, dela liceul „Mihai Viteazul” din Alba Iulia, publică în acest volum un interesant studiu despre contribuțiile scriitorilor noștri la unirea neamului.

D-sa studiază sub acest raport scrisul românesc începând cu cronicari și terminând cu cei mai valoroși reprezentanți ai scrisului nostru de astăzi.

În zilele noastre când politicianii strigă că meritul întreg al desrobirii noastre le revine lor și numai lor, volumul d-lui Horia Teculescu e cât se poate de binevenit.

Il recomandăm, cu toată căldura, cetitorilor noștri.

Volumul se poate comanda dela *Librăria Diecezană, Arad.*

CONCURSE.

Conform ordinului Ven. Consistor Nr. 982/925, prin această se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în „*Biserica și Școala*” pentru îndeplinirea postului de capelan temporal cu drept de succesiune pe lângă preotul deficient Dimitrie Cotta din parohia de cl. III Pustiniș.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Jumătate din sesia parohială constatătoare din 32 jughere. Jumătate din toate stolele obvenite.

Jumătate din birul preoțesc, care este de 2 litre de grâu de fiecare jugher de pământ și 5 litre de grâu după fiecare număr de casă.

Comitetul parohial garantează alesului capelan o casă parohială constatătoare din 3 odăi și culină și cu'n intravilan de 600 stânjeni □. Retribuțiunile dela stat rămân întregi în favorul parohului deficient Dimitrie Cotta. Alesul capelan va suporta jumătate din din dările după beneficiul preoțesc și va catehiza fără nici o renumerație la școalele de stat și la cele confessionale.

Recurenții în termenul regulamentar se vor prezenta în cutare Duminecă ori sârbătoare în sf. biserica din Pustiniș pentru a-și arăta dexteritatea în tipic, cant și în oratorie.

Recursele se vor adresa oficiului protopresbiterial din B. Comloș. Reflectanții din alte dieceze vor avea să prezinte of. protopopesc din B. Comloș permisiune de recurgere din partea autorităților diecezane.

Comitetul parohial din Pustiniș.

În conțelegere cu mine: *Dr. Ștefan Cioroianu*, protop.

În conformitate cu concluzul Ven. Consistor diecezan, de sub Nr. 562/925, să scrie concurs pentru deplinirea definitivă a parohiei vacante **Hodiș**, cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Venitele parohiei sunt:

1. Uzufuctul sesiunii parohiale, cu dreptul de pășunat.

2. Casă parohială cu intravilan și supraedificate.

3. Stolele legale.

4. Birul legal.

5. Intregirea salariului dela Stat, pentru care însă parohia nu garantează.

Parohia e de cl. III-a. Alesul va solvi toate dărrile publice, după beneficiul preotesc va predica și va avea să catehizeze în școala primară din comună, fără altă remunerație din partea parohiei.

Reflecții vor năuta concursule, — ajustate cu toate documentele prescise și adresate Comitetului parohial din Hodiș, — la Oficiul protopopesc ort. rom. din Ineu (jud. Arad) și pe lângă respectarea strictă a dispozițiilor cuprinsă în §. 33. din Regulamentul pentru parohii în sf. Biserică în vre-o Duminică ori sărbătoare, spre a-și arăta desteritatea în cele rituale și oratorie.

Reflecții din altă dieceză, — deodată cu cererea de a li-se da voia a se prezenta în biserică, — vor avea să dovedească, că au permisiunea Ven. Consistor diecezan, de a recurge la aceasta parohie.

Din ședința comitetului parohial ținută la 8 Martie 1925.

Ioan Popovici,
adm. par. președ. com. par.

Ioan Bucatoș,
notariul com. par.

În conțelegere cu: *Ioan Georgia*, m. p. protopresbiter.

—□—

3—3

Pentru deplinirea parohiei vacante din **Talpoș**, se scrie *din nou* concurs, cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“, pe lângă următoarele venit:

1. Uzufuctul sesiei parohiale, cu dreptul de pășune.

2. Casa parohială cu intravilan întreg și cu supra edificat.

3. Stolele legale.

4. Intregirea salariului dela stat, pentru care parohia nu ia nici o răspundere.

Parohia este de cl. I., dar se admit și recurenți de cl. II-a.

Alesul va avea să solvească dărrile publice după beneficiul său, fiind îndatorat a catechisa elevii ort. rom. dela școalele primare, fără nici o remunerație din partea parohiei.

Reflecții își vor înainta recursele, ajustate cu documentele necesare, adresate comitetului parohial din Talpoș, la Oficiul ppesc ort. rom. în Ineu (jud. Arad) și se vor prezenta în cutare Duminică în sf. biserică, pe lângă observarea strictă a dispozițiilor Regulamentului pentru parohii, — spre ași arăta desteritatea în oratorie și tipic, precum și în cele rituale.

Reflecții din alte dieceze, deodată cu cererea de a li-se da voe, de a se prezenta în parohie, vor

trebul se prezinte și permisiunea Ven. Consistor diecezan, că au voie să recurgă la această parohie.

Din ședința ținută în Talpoș, la 14 Martie 1925.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Ioan Georgia* m. p. protopb.

—□—

2—3

Pentru deplinirea parohiei **Aldești**, — devenită vacantă prin reposarea preotului **Leontin Beltechi**, — se scrie concurs, cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Venitele parohiei sunt:

1. Uzufuctul unui intravilan și locuință în școala confesională.

2. Uzufuctul sesiei parohiale, cu drept de pășunat.

3. Stolele legale.

4. Birul, constătător a) din 30 l. cucuruz sfărmat dela parohienii cu 8 jugh. și mai mult pământ extravilan; b) din 15 l. cucuruz dela parohienii cu 4—5 jugh. pământ extravilan; c) din 7½ l. cucuruz dela parohienii cari au mai puțin de 4 jugh. cat. pământ extravilan; d) jelerii, cari și după esecutarea reformei agrare, vor rămâne fără pământ extravilan, sunt scutiți de bir.

5. Intregirea salariului din vistieria statului, pentru care însă parohia nu ia răspundere.

Văduvei preotesă îi compete jumătate din venitul parohiei, până la 12 Februar 1926.

Parohia este de cl. II., dar reprezentându-se eventual recurenți de această clasă, vor fi admiși și recurenți de cl. III.

Alesul va solvi dărrile publice după beneficiul său și va fi îndatorat a catechiza elevii ort. rom. dela școala primară, fără vre-o remunerație dela parohie.

Reflecții și vor năuta recursele, — ajustate cu documentele necesare și adresate comit. par. din Aldești, — la oficiul protopopesc ort. rom. din Ineu (jud. Arad) și se vor prezenta în careva Duminică ori sărbătoare în sf. biserică, — pe lângă observarea dispozițiilor Reg. pentru parohii, — pentru a-și arăta desteritatea în oratorie și în cele rituale.

Din ședința comitetului par. din Aldești, ținută la 16 Februar 1925.

Mihal Cosma m. p.
adm. par. președinte.

Ilarie Verșigan m. p.
notar.

În conțelegere cu: *Ioan Georgia*, m. p. protopresbiter.

1—3

Dr. MIRON HERETIU

fost asistent la clinica Dermato-Venerică din Cluj.

Specialist în boale de piele, genito-urinare și venerico-sifilitice. Microscopie, ultramicroscopie, analiza sângelui și a lichidului cefalo-rachidian. Electroterapie. Operațiuni de specialitate.

— URETROSCOPIE —

Consult: 2—4. d. m. ARAD, Bulev. Regina Maria No. 9. (Palatul Neuman). 1—5

Redactor responsabil: **SIMION STANA** asesor consistorial
Censurat: Prefectura Județului.